

Intelligens szénmonoxid érzékelő és vészhelyzeti segélyhívó

Arduroid

Kocsis Zoltán Soma, Putz Koppány Norbert, Nánai Ádám

Felkészítő tanár: Zsigri Attila

*Tatabányai SZC Szent Imre Gimnáziuma és Szakgimnáziuma - Esztergom, 2500
Esztergom, Főapát u. 1.*

1. Bevezetés

Korunk fűtésrendszereinek felismert hibái miatt számtalan hír szól a fűtési szezonban arról, hogy rosszulétek, halálos mérgezések történnek látszólag váratlanul. A fűtésrendszerek korszerűsítése, fejlesztése lehet az egyik út, ami megálljt parancsolhat a gyilkos gáznak. A lég és szelőzés technika fejlesztése kimondottan sokat jelentene a biztonságunk mértékének növelése érdekében. Minden beruházás ez is költséggel jár, és a kiépítésben is lehet hibát vétetni. Úgy gondoljuk, hogy egy aktív biztonsági eszköz elterjedésével csökkenthető a CO által okozott egészségügyi problémák száma. Létezik olyan riasztó eszköz, amely hangos sípolással jelzi a szénmonoxid magas szintjét, azonban nem lehet tudni a valódi koncentrációt. Azt sem tudhatjuk a legtöbb eszköznél, hogy valóban működőképes e, mivel az adatvisszajelzést nem támogatja a legtöbb eszköz. Kérdéses, hogy a sípolásra képes e reagálni védendő egyén. Előfordulhat, hogy már magatehetetlenné válik, mire a jelzést megkapja. Van megoldás a biztonságunk növelésére és az információéhségünk csökkentésére, - ráadásul kényelmesen - ha kihasználjuk az IT rendszerek gyors döntéshozási képességét és felvértezzük azokat a megfelelő döntési algoritmussal.

A projekttel a célunk, egy olyan berendezés építése mely folyamatosan felügyeli a fűtésrendszer működését (a légtérben lévő CO-gáz koncentráció mérésével), veszély esetén értesíti a felhasználót, illetve a közvetlen veszély elhárítását is megkezdi.

Olyan mérő és vészhelyzeti riasztó fejlesztése a cél, amely:

- Mért értéket (gáz koncentrációt, ppm) megjeleníti egy dedikált kijelzőn,
- Az adatokat elérhetővé teszi a hálózaton valós időben (webes felületen, pc-ről, mobil eszközökről),
- Statisztikát készít a korábbi mért értékekből, így láthatjuk a fűtéssel összefüggésbe hozható gáz koncentrációváltozásokat, következtethetünk a fűtési rendszerünk állapotára,
- A szénmonoxid koncentráció veszélyes szintje esetén leállítja a kazánt, illetve megkezdi a helyiség szellőztetését,

- Beépített Li-ion akkumulátora áramkimaradás esetén is biztosítja a folyamatos tápellátást,
- **Fő funkció:** beállított szénmonoxid szintek (figyelmeztetés: 300 ppm, vészhelyzet: 1000 ppm) elérése esetén figyelmeztető fénnel és erős hangjelzéssel jelez és automatikusan segítséget is hív a beépített GSM modulon keresztül előre beállított telefonszámokra küldött SMS-el. A vészhelyzet elhárítása érdekében a kazánt leállítja (áramellátás megszakításával), ezzel egyidejűleg a helyiség szellőztetését (ventilátor működtetésével) megkezdi.

2. Probléma megoldásának menete

A bevezetésben felvázolt probléma legegyszerűbben így demonstrálható:

- Normál gázkoncentráció esetén egy informatív, adatgyűjtő központként működik az eszköz.
- Vészhelyzetben működésbe lép a beépített GSM modul és SMS-ben segítségkérést küld a beállított számokra. Fontos előre egyeztetni az értesítettekkel, hogy az üzenet megérkezése esetén milyen teendőket szükséges megtenni. Például telefonos hívást kezdeményezni, a helyiséget azonnal elhagyni, katasztrófavédelmet értesíteni. Megfelelő törvényi szabályozással/infrastruktúra kialakítása esetén erre maga az eszköz is képes.

Megvalósításhoz szükséges hardver eszközök (lásd: Ábrák fejezet):

- Arduino Mega (1. ábra, bal) – 54 db digitális ki/bemenet, 16 analóg bemenet, 16 Mhz-es processzor, 128 kbyte flash, 8 kbyte SRAM) – Ez a „mikro vezérlő” hajtja végre a létrehozott algoritmus alapján a mintavételt, kiértékelést, a kommunikációt és a beavatkozókat is ez működteti,
- W5100 Ethernet shield – a WEB-es kezelőfelület szervere (1. ábra, középen),
- LCD kijelző– 16*2 karakter, I2C csatlakozási felülettel Arduino-hoz (1.ábra, jobb),
- MQ-7 Elektrokémiai szénmonoxid szenzor (2.ábra, bal),
- GSM modul, SIM800L – GPRS adatkommunikációhoz (2.ábra, jobb),
- Piezo hangszóró – figyelmeztető jelzéshez,
- Li-ion akkumulátor és töltésvezérlő áramköre,
- Hálózati adapter (12V, 1,5A).

3. Szoftveres és hardveres feladatok, nehézségek

A projekthez szükséges C++ nyelvhez hasonló Arduino fejlesztői környezethez további függvénykönyvtárakat kell hozzárendelni: MQ7.h, SPI.h; Ethernet.h; Wire.h; LiquidCrystal_I2C.h; SD.h. A WEB alapú irányítófelület kialakításához a HTML/CSS/PHP leíró és szkript nyelveket használjuk fel.

Nehézségek

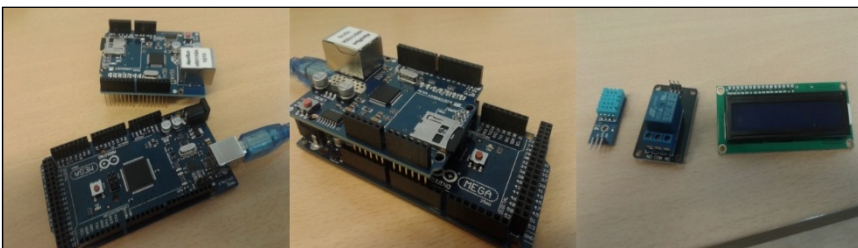
Legnagyobb nehézséget a modulok összeépítése, a függvény könyvtárak megtalálása és célszerű használata valamint az ergonomikus kezelőfelület (nyomógombos kezelés, netes felület) megalkotása okozta.

További nehézséget okozott a szabatos fizikai fogalmak alkalmazása. Az Arduino-hoz kapcsolt szenzor, az LCD-kijelző és relé modul bonyolult vezetékezési és programozási feladatot rótt ránk, mivel mindegyik függvénykönyvtárát meg kellett ismerni. A WEB-es irányítófelület kialakítása is egy újabb programozási nyelv elsajátítását igényelte.

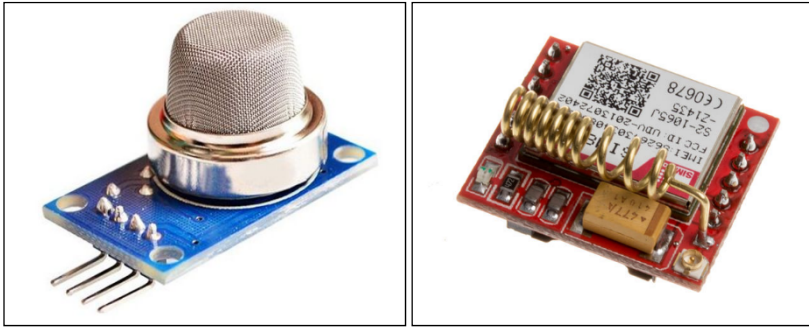
Megvalósítás

A hardver és szoftverkövetelmények számba vétele után, a bemeneti információk rendszerezése és megjelenítésének algoritmizálása következett. A GSM modul megismerése után elkészült a döntési algoritmus, amely a segítségkérést kezeli magas koncentráció esetén. Az Arduino fejlesztőkörnyezetében le kellett kódolni az algoritmust. Ezek után az LCD paneles vezérlés megvalósítása következett, aminek analógiájára egy WEB-es - ergonomikusabb - felület is elkészült, mely a távolról - online - történő irányítást és információkinyerést is lehetővé teszi. Miután a szoftver és hardverszerkezet kialakult, már csak egy tesztelés volt hátra.

4. Ábrák

1. ábra. Arduino Mega 2560, W5100 Ethernet shield, kijelző és relé modul

2.ábra. MQ7 gázérzékelő szenzor, SIM800L GSM modul

5. Elért eredmények

A megvalósítás során sikerült egy megalapozott döntést hozó készüléket megalkotni. A berendezés leglényegesebb előnye, hogy használatával az életveszély elkerülésének esélye megnőtt. A bizonytalanság csökkent, mivel nem egy ellenőrizhetetlen, visszajelzés nélküli „dobozka” van elrejtve a szekrény tetejére 2 AA akkuval, hanem egy központi helyen lévő hasznos állomás, amelynek bármely meghibásodása azonnal figyelmet von magára. Továbbá felhasználója a webes felületen keresztül képet kap fűtési rendszere helyes működéséről és a várható meghibásodásról (határértéket még el nem érő, de folyamatosan növekvő szénmonoxid szint) is.

A szakember általi hitelesítése igazán egyszerű, mert a valóságban megmért adatokat lehet összehasonlítani a referenciával. Álláspontunk szerint egy a valós életben is igazán hasznos készüléket sikerült megépítenünk.